

Ze současného života SČVP

Dne 8. října se konala konference Tři vlny reemigrace volyňských Čechů v Litoměřicích. Příspěvky z konference byly zařazeny do sborníku, z kterého si nyní bude možné ve Zpravodaji přečíst jednotlivé články. Věříme, že ti, kteří se konference neúčastnili, se v příspěvcích dozví mnoho nových zajímavých skutečností a ti, kteří na akci byli, si připomenou její vynikající atmosféru.

Red.

Vztah potomků krajanů k České republice

Úvodem k problematice

O volyňských již bylo relativně hodně napsáno v souvislosti s jejich odchodem do Volyňské gubernie v letech 1868-1880 a reemigrací v roce 1947 (k tomu je nutné připočítat usazení volyňských Čechů - vojáků 1. československého armádního sboru v Československu v roce 1945). Pro mnoho badatelů i volyňských Čechů samotných představuje právě rozmezí let 1868-1947 období českého osídlení na Volyni. Reemigrací v roce 1947 se tak má uzavřít kapitola enklávy volyňských Čechů v oblasti bývalé Volyňské gubernie. Nutno však dodat, že reemigrací podstatné části volyňských Čechů nekončí české osídlení v Rivnenské, Volyňské a Žitomirské oblasti, nýbrž pokračuje. Kvantitativní rozdíl českého osídlení v bývalé Volyňské gubernii před a po reemigraci se sice značně proměnil, nicméně přesto můžeme konstatovat, že i méně početná skupina nereemigrujících Čechů a jejich potomků si zaslouží pozornost. Až na výjimky však zůstala na okraji zájmu.

Podle údajů Jaroslava Vaculíka žádalo o souhlas s přesídlením 34 122 případných optantů, ovšem souhlas s opcí obdrželo pouze 34 010 osob a skutečně reemigrovalo 33 077 osob. Celkem 933 osob tak podle údajů Jaroslava Vaculíka nereemigrovalo, přestože obdrželo souhlas s opcí, z toho se 536 osob zřeklo reemigrace, 176 zemřelo a 221 se nedostalo. Podle jiných autorů se reemigrace nedočkal také 32 osob, které umřely během transportu do Československa. Toto číslo bychom museli odečíst od již zmíněných 34 010 osob, protože 33 077 reemigrantů bylo do Československa skutečně přivezeno. Do toho počtu však musíme započítat také jiné národnosti – Ukrajince, Poláky, Rusy, Bělo-

rusy i Němce – kteří reemigrovali společně se svými českými příbuznými, anebo kteří padělali osobní dokumenty.

Podle uvedených počtů tak celkově nereemigrovalo 1045 osob, ale do reemigrační akce nebyli zahrnuti všichni volyňští Češi a skutečná čísla se již pravděpodobně nepodaří zjistit. Někteří se totiž reemigrace ani nemohli zúčastnit, např. jedna z nereemigrujících volyňských Čechů z obce Moldava byla v roce 1947 vězněna v sovětských táborech nucených prací a do reemigrační akce nemohla být zahrnuta.

Svůj výzkum pro dizertační práci jsem uskutečnil v letech 2012–2015 v Rivnenské a Volyňské oblasti, a proto se budu nadále věnovat jen těmto dvěma administrativním celkům. V roce 1989 žilo v Rivnenské oblasti celkem 637 Čechů, a z toho 201 přímo ve městě Rivne. V roce 1995 pak byly v Rivnenské a Volyňské oblasti tři krajaňské spolky – Česká společnost ve městě Rivne (založená 27. ledna 1991) o celkovém počtu 300 členů (v roce 2006 již spolek v Rivne neexistoval), Stromovka ve městě Dubno (založená 19. dubna 1991) o počtu 200 členů a Společnost České a Slovenské Matice volyňské ve městě Luck o počtu 324 členů. Všichni krajané a jejich potomci však nebyli registrováni v krajaňských spolkách, Helena Dluhošová totiž uvádí celkový počet 478 Čechů ve městě Luck, přičemž členů spolku v tomto městě bylo o mnoho méně. V červenci 2013 pak mělo Sdružení Čechů Matice volyňská v Lucku 220 členů, ale po reorganizaci spolku se členská základna kvůli úmrtí, nezájmu nebo fiktivnosti členství aktualizovala a počet členů se snížil na 70. V Rivnenské oblasti byl dne 7. března 2011 založen nový krajaňský spolek Česká Beseda se sídlem v Rivne, který měl v červenci 2013 až 72 členů, z toho 28 krajanů a 44 studentů a učitelů bohemistiky z Institutu slovanských studií nebo sympatizantů. Dubenské sdružení Stromovka pak mělo v červenci 2013 celkem 264 členů. Ve spolkách však nejsou jen krajané a jejich potomci, ale také sympatizanti nebo příbuzní, kteří mají zájem o českou kulturu.

Zajímavá je statistika z ukrajinského sčítání lidu z roku 2001, kdy v Rivnenské oblasti uvedlo 333 osob českou národnost, a z toho 84,1% uvedlo ukrajinský jazyk jako svůj mateřský. Ve Volyňské oblasti pak 127 osob

uvedlo českou národnost, 92 jedinců uvedlo ukrajinský mateřský jazyk a 27 český mateřský jazyk.

Je tak patrné, že v Rivnenské a Volyňské oblasti klesá nejen počet obyvatel hlásících se k české národnosti, ale zároveň klesá kompetence mluvit českým jazykem. Ovšem velký kvantitativní rozdíl mezi osobami deklarující českou národnost a český rodný jazyk může působit zvláště. V následném textu se tak zaměřím na potomky krajanů, protože nabízí jedinečný náhled na praktiku a každodennosti českých krajaňských spolků i ukrajinského života.

Česká Republika a potomci krajanů – souvazečnost z lásky, nebo z rozumu?

U krajanů v Rivnenské a Volyňské oblasti je dobře patrný vztah mezi generacemi a etnicitou. Zatímco starší generace krajanů (přibližně od 60 let výše) se cítí být součástí české enklávy na západní Ukrajině a u střední generace (přibližně 30–60 let) je situace dvojznačná, někteří se cítí být „Čechy“ a někteří „Ukrajinci“, u mladší generace (přibližně do 30 let) se již projevuje strukturální, sociální i kulturní zakotvenost v ukrajinské společnosti, a proto inklinuje k ukrajinské etnicitě. Předkové mladé generace uzavírali smíšená ukrajinsko-česká nebo rusko-česká manželství (především prarodiče) a stěhovali se z vesnic do měst (urbanizace), a tak je příklon mladé generace k ukrajinské etnicitě pochopitelný. Mladá generace se tak již nepřiklání k české etnicitě jako jejich předci, protože je převážně obklopena vlivy ukrajinské společnosti a každodenním stykem s majoritním ukrajinským obyvatelstvem. Přesto na ně působí „český vliv“, který je umožněn díky rodičům a prarodičům, ale také díky českým krajaňským spolkům.

V rámci krajaňských spolků i díky rodičům a prarodičům může přetrvávat určitá tendence učit mladou generaci českému jazyku, české historii i české kultuře, ale nemohou ji naučit normy a hodnoty, kterými se vyznačuje česká společnost. V některých případech jim dokonce ani nemůže zaručit přímý styk s českým prostředím v České republice. České krajaňské spolky i vlastní rodiny učí mladou generaci české historii, kultuře i jazyku, ale pro ně samotné se jedná (pokračování na další straně)

pouze o určité atributy bez přímé zkušenosti s českým prostředím, pomocí kterého by měli možnost vyjít ze svých pevně internalizovaných přesvědčení poplatných pro ukrajinské prostředí, jakými je důraz na rodinu nebo patriarchální společnost – zatímco v české společnosti se více prosazuje individualismus a genderová rovnost. Totéž může být platné i pro český jazyk, protože mladá generace krajanů se naučila česky číst a šikovnější jsou schopní i česky mluvit, ale již nevědí, jak se jazyk v České republice používá – která slova a větná složení se v českém jazyce reálně používají, u kterých se spíše používá hovorová podoba apod. Mladá generace totiž vnímá svět z ukrajinské perspektivy a učení se českého jazyka, historii a kultury neznamena naplnit takové porozumění, které se reálně uplatňuje v České republice. V Rivnenské a Volyňské oblasti se sice nacházejí jedinci ze starší a střední generace, kteří jim mohou hodnotová i normativní pravidla české společnosti díky svým dlouhodobým stykům s českým prostředím v České republice vysvětlit a přetlumočit, ovšem těchto jedinců je v krajanských spolicích jednak málo a jejich zkušenosti jsou pro mnohé těžko srozumitelné. Protože mnozí nemají styky s neukrajinským prostředím, vnímají ukrajinskou perspektivu jako univerzální a nikoliv jako specifickou. Nemají představu, že v jiných společnostech vnímají svět z jiné perspektivy.

Potomci krajanů se však jako členové krajanských spolků účastní studijních, vzdělávacích a ozdravných pobytů v České republice, měsíčních pobytů v Dobrušce, krajanských festivalů i výměnných studentských pobytů. Studijní pobyt v České republice je především spojen se stipendijními jednosemestrálními nebo dvousemestrálními pobyty na Masarykově univerzitě v Brně a na Karlově Univerzitě v Praze (studium kurzu češtiny pro cizince), pobyt v Dobrušce je výukou českého jazyka pro krajanů, vzdělávací pobyty jsou pak koncipovány jako dětské letní tábory, během kterých jsou za účelem vzdělávání pořádány kurzy základů českého jazyka, a ozdravné pobyty jsou koncipovány jako letní tábory určené pro děti postižené Černobylskou havárií. Právě letní tábory jsou důležitými životními předěly pro mladou generaci.

Díky srovnání českého a ukrajinského prostředí totiž roste zájem potomků krajanů o Českou republiku. Jejich zájem je však paradoxně o to větší, o co méně jsou informovanější o životě v České republice. Tuto malou střeoevropskou zemi si totiž začnou idealizovat. Pobyty na letních táborech jsou spojené s letním obdobím bez rodičů, a přestože

se dětem po rodičích nebo po ukrajinských kamarádech stýská, svůj pobyt hodnotí jako trávení volného času a existující povinnosti jednoduše v uskutečněných rozhovorech nezmiňují. Při srovnání obou zemí si pak nejčastěji všimají materiálních rozdílů a na porozumění společenským rozdílům mezi oběma společnostmi nemají dostatečnou jazykovou kompetenci nebo dostatek času. Protože jsou materiální rozdíly často hodnoceny ve prospěch České republiky (lepší silnice, čistá zelenina – na Ukrajině je považována za špinavou, větší obchodní domy) a obezřetnější oko hodnotí i sociální rozdíly ve prospěch České republiky (liberální jednání, otevřenější vztah k jiným náboženským či etnickým skupinám), dochází k situaci, kdy účastníci krátkodobých pobytů vyjadřují silnou touhu migrovat do této země. Jejich představa života v České republice je tvarována idealizovanou zkušeností o absentujících povinnostech a materiálním vyžití.

Zároveň se po návratu na Ukrajinu stávají aktivnějšími v krajanských spolicích, ať již jejich aktivita vypadá jakkoliv – mohou se účastnit krajanských festivalů, absolvovat kurzy českého jazyka nebo se jednoduše účastnit setkání se členy krajanského spolku. Jejich nově vyvinutý zájem o Českou republiku je spojen i s objevováním benefitů v krajanských spolicích, které potomci krajanů považují za přínosné. Jedním z benefitů určených pro krajanů, kteří mohou prokázat české předky, je také potvrzení o příslušnosti ke krajanské komunitě v zahraničí (PPKK). Tento dokument je možné obdržet po předložení dokumentu o českém původu (může jím být občanský průkaz předka ze Sovětského svazu, matriční záznam, úmrtní záznam, oddací list, školní vysvědčení, vojenská knížka a jiné úřední nebo starší archivní dokumenty) a po uvedení zájmu, např. zájem o českou kulturu, literaturu, o kurzy českého jazyka nebo o poslech české hudby. Většina potomků krajanů tyto podmínky splňuje, už jen svým pobytem v České republice poukázali na svůj zájem o českou kulturu. Nezáleží pak na tom, zda českým předkem byli oba rodiče, anebo velmi vzdálený český pradědeček/prababička. Z pohledu českého státu se jedná o biologický vztah k českému předku a nezáleží na biologické blízkosti – jde o pokrevní návaznost. Některé jedince vháňá snaha nalézt dokument o českém předkovi do archivu, a někdy dochází i k falšování

dokumentů.

Dokument o českém původu samozřejmě neznamena, že se konkrétní jedinec cítí jako Čech nebo Češka. Bylo by chybné domnívat se, že národnost prarodiče nebo praprarodiče má vliv na současné uvažování jedinců, ačkoliv se mohou objevit výjimky. Tento vliv je zastoupen jeho vlastní socializací, tedy sociálními vazbami, vlivem rodičů a dalších faktorů, které mají na jedince vliv od narození. Každý držitel PPKK je pak označován jako „krajan“ se všemi benefity, který tento status coby status držitele české národnosti

v zahraničí zasluhuje. Oproti jiným žadatelům je zvýhodňován v případě žádosti o podání turistického (schengenského) víza a trvalého pobytu. Pomineme-li obecně vstřícný postoj Generálního konzulátu ve Lvově ke krajanům a relativně snadné vyjednání mezi konzulátem a krajanů – krajané jsou nahlíženi jako blízcí českému národu, a tak si zasluhují pomoc – sám konzulát nabízí také formální zvýhodnění krajanů (ačkoliv záleží na benevolenci konzula).

V případě žádosti o turistické vízum nemusí jedinec platit administrativní poplatky ve výši 35 euro a nemusí se registrovat v systému Visapoint nebo ve vízovém centru. Další možností, jak předejít těmto komplikacím, je prokázat se potvrzujícím dokumentem z českého krajanského spolku o aktivitách jedince a jeho členství v krajanském spolku. Z pohledu českého státu se jedná o usnadnění cest pro krajanů, ale podobné usnadnění má i opačný efekt – zvyšuje u krajanů atraktivitu České republiky.

Pro krajanů je PPKK benefitem, protože s jeho pomocí snáze překonají hranice. Důležitá je především nepovinnost registrace ve Visapointu nebo ve vízovém centru, protože s registrací by bylo nutné čekat mnohem déle, nebo by bylo třeba registraci koupit od překupníků. Uvedených 35 euro i při nízkém západoukrajinském platu netvoří takovou obtíž. Státy Evropské unie pak mají na západní Ukrajině vysokou prestiž, a pokud krajané mohou do státu Evropské unie snáze a pohodlně vyjet, zvyšuje to u jejich ukrajinských vrstevníků sociální status.

Situace ohledně turistického víza představuje pro mladou generaci významný benefit. Dalším benefitem je získání trvalého pobytu, který je držitelům s PPKK umožněn již po šesti měsících od podání žádosti, ačkoliv se žádost reálně řeší déle. Nicméně,
(pokračování na další straně)

(pokračování z předchozí strany)

pro některé je obdržení trvalého pobytu v řádu měsíců výraznou motivací pro podání žádosti, protože s trvalým pobytem lze v České republice legálně navštěvovat školu nebo pracovat. Pro ostatní obyvatele platí restriktivní opatření: pokud chce cizinec dosáhnout v České republice na trvalý pobyt, musí v této zemi žít nepřetržitě pět let a každých šest měsíců musí obnovovat dlouhodobé vízum za účelem zaměstnání. V případě dlouhodobého víza za účelem studia se doba započítává jednou polovinou, cizinec tedy musí na českých školách studovat minimálně deset let.

Všichni mladí členové krajských spolků však nemohou získat trvalý pobyt, ve spolku jsou zapsaní i členové, kteří podobné dokumenty nevlastní, nemohou je nalézt, anebo jiným způsobem nemohou prokázat české předky. Zatímco pro první skupinu je situace jednoznačná – čtyři ze šesti potomků krajanů si podalo žádost o trvalý pobyt poté, co absolvovali jednosemestrální pobyt na Masarykově univerzitě v Brně, kde se lépe naučili mluvit česky – pro druhou je jejich situace značně komplikovaná. Na

tyto jedince také dopadá krajská politika, pokud je totiž pobyt v České republice organizován skrze krajský spolek, pak je i se členy bez (nebo bez prokázaných) českých předků zacházeno jako s krajanem a do České republiky mohou jezdit na vzdělávací a ozdravné letní tábory, krajské festivaly, měsíční pobyty v Dobrušce i na výměnné studentské pobyty. Mohou také skrze turistické vízum snáze vyjet do České republiky, pokud získají dokumenty o „krajské“ aktivitě od předsedkyně spolku. Jsou také lákáni českým prostředím k migraci, protože podobně jako potomci krajanů, i oni mají možnost srovnání obou zemí a dochází u nich k idealizaci České republiky. Nemohou si však zažádat o PPKK nebo o trvalý pobyt.

Svou situaci tak řeší dlouhodobým vízem za účelem studia. V současnosti je velice těžké určit, kolik potomků krajanů s prokazatelnými českými předky a kolik „dalších“ členů ze západoukrajinských krajských spolků žije nyní v České republice. V rámci tohoto výzkumu se v roce 2015 jednalo o osmnáct jedinců z dubenského sdružení Stromovka a z lutského Sdružení Čechů Matice volyň-

ská (z toho se čtrnácti jsem vedl rozhovory) a další jedinci přišli v roce 2016. Podle mých informací bylo na škole v roce 2016 zapsáno dalších šest jedinců.

Tento příspěvek se obecně zabývá migračním procesem, ale v každém případě mají během migračního procesu svou roli i osobní vazby jedinců a jejich sociální a třídní postavení v ukrajinské společnosti, protože finanční i rodinná situace je velice důležitým prvkem a každý z mladé generace nemá možnost migrovat. Samozřejmostí pak je, že každý z mladé generace krajanů nevyužívá tuto proceduru, ale na druhou stranu není bez zajímavosti, že se např. v jednom nejmenovaném západoevropském českém krajském spolku objevilo v roce 2014 až 500 nových krajanů. Jednalo se o nárůst krajské enklávy v době, kdy ve východní části země probíhala válka, a kdy Ukrajina trpěla ekonomickým propadem a inflací.

(příspěvek byl redakčně zkrácen)

Mgr. Luděk Jirka

Fakulta humanitních studií UK

V sobotu 18. února ve 13:05 bude ČT 24 vysílat pořad Historie.cs věnovaný volyňským Čechům.

Vzpomínky na Volyň

Příběhy s koňmi

Koně byli nenahraditelným a váženým pomocníkem hospodáře. Bylo o ně pečováno s láskou. Koně byli tatínkovou chloubou. Kvůli nim se zadlužil u Žida, ten půjčoval na velký úrok, takže dluh se splácel hodně dlouho a stálo to rodiče velké odříkání. Měli jsme dva valachy, černého Káryho a hnědého s bílou lysinou - Kaštana. Každý den tatínek koně čistil hřebelcem a kartáčem. Rád jsem se na to díval.

Velkou radostí bývalo, když v neděli tatínek nachystal sváteční vůz s košatinou. Vpředu i vzadu vůz vyložil suchým jetelem, maminka dala na jetel deky a udělala pěkné sezení. Tatínek koňům zapletl hřívý, zavázal ocasy do uzlů, posadil maminku, sestru a mě na zadní sezení, s mým bratrem si sedl vpředu a jeli jsme do kostela v Lucku, anebo po obědě k babičce a dědovi do Lišče. Do Lišče ve stejnou dobu přijížděl s tetou a s dvěma syny i strýc Karel. Strýc Josef se svojí rodinou bydlel nedaleko od babičky a tak se stávalo, že se sešla celá široká rodina. Babička se v nás dětech nemohla vyznat, a když nám rozdávala buchtu, vždy se ptala: „Čípak ty jsi, Vašíkův, Karla, anebo Pepí-

kův?“ Podle toho dělila buchtu. Věděla, že Vašíkův kluk nemá rád tvaroh a tak mi odlomila půlku buchtu s mákem nebo s povidly. Nikdy nám nedala buchtu celou, babička šetřila. Na takových návštěvách jsme si hráli na písčité cestě, dospělí někdy zpívali duchovní písně za kytarového doprovodu tety Emilie. V neděli se nikdy nepracovalo, v neděli se odpočívalo.

Jak šel čas, koně stárli. Kary onemocněl a nebylo mu pomoci. Smutný byl pohled na něj i na tatínka jak stáli v poli a loučili se. Kůň umíral a tatínek s maminkou plakali. Táta vykopal jámu a s pomocí sousedů mrtvého koně uložili. Kaštan také zestárnul a musel být utracen. Bez koní se nedalo hospodařit. Sehnat dobrého koně za války nebylo možné. Příležitost se někdy naskytl, když se našel ležet vysílený kůň odpadlý ze stáda koní, které německé vojsko převádělo z Ukrajiny směrem na západ. Nalezenému koni se pomohlo na nohy a odvedl nebo se odvezl domů. O koně se pečovalo tak dlouho, dokud se sám nepostavil, začal chodit a později i tahat. Někdy se to nepodařilo, kůň nepřežil. V nouzi se tatínkovi podařilo koupit malého koníka za litr vodky. Nebyl to ale kůň do tahu, brzy se jej zbavil. Pak jsme získali ke staršímu koni mladého hřebečka, ale ten byl nezkrotný. Kousal a kopal. Tatínek si s ním jakž takž poradil, ale nikdo jiný. K práci v poli byl nepoužitelný, nebylo ho možno naučit tahat. Kůň se těž-

ko zvládal, a tak za ním tatínek rád posílal vojáky, kteří odebírali hospodářům koně pro válečné potřeby. Každému řekl, že koně máme, ať si ho vezme, ale musí být opatrný. Zpravidla pak následovala záchranná akce. Kůň vyváděl tak, že voják skončil pod žlabem a nevěděl si rady, musel volat o pomoc. Zachráněný voják často prohlásil: „Sukyn syn!“ Což patřilo koňovi i tatínkovi. Byla to tak trochu tatínkova zlomyslná zábava.

Když otec odcházel na frontu, usoudil, že kůň je pro matku a staršího bratra nebezpečný a vyměnil jej s panem Hruškou za kobyliku, čekající hřibátko. Pan Hruška hřebečka uvázal na zahradě ke kůlu, tam ho nechal i v zimě a z bezpečné vzdálenosti mu házel žrádlo. Později jej nechal vykastrovat, zkroutil ho a byl z něho prý pěkný a užitečný kůň.

Kobylika porodila další kobyliku, celou hnědou. Obě přijely s námi do Československa.

Stalo se, že při shánění koně byl tatínek napálen. Sovětský voják mu nabídl pěkného bělouše za litr vodky a dva kilogramy slaniny. Tatínek vše sehnal, dal to vojákovu a ten ukázal na bělouše, který stál u plotu, byl přivázan k dalšímu osedlanému koni, na němž seděl voják. Když se otec ke koni přiblížil, voják koně pobídl, svalil plot a ujel. Mezitím voják s vodkou a slaninou také ujel.

(pokračování na další straně)

(pokračování z předchozí strany)

Také jsme získali na nějakou dobu koně z veterinární nemocnice, kde léčili převážně koňský svrab. Byla to drastická léčba. Koně uzavřeli do dřevěné boudy, hlavu měl venku, bouda se něčím vykuřovala a to mělo svrab zahubit. Někdy ten způsob léčení koně tak zmohlo, že se stal pro vojenské účely nepoužitelný, a mohl se získat. Někdy se podařilo takového koně zachránit a používat v hospodářství.

Během války byla ve Stromovce zřízena vojenská nemocnice pro koně. Léčili se tam převážně koně ranění. Nevyléčitelní koně

se poráželi a maso se zpravidla používalo k jídlu. V našem domě bydleli dva zvěrolékaři, majoři. Ke koňskému masu jsme měli dveře otevřené. Jednou mi majoři řekli: „Kluku, vezmi sáně a přijed' za námi do nemocnice, máme tam nějaké maso.“ Na sánky mi naložili koňskou zadní kýtu. Byla tak velká a těžká, že jsem ji nemohl ani uvést. Pachtil jsem se s ní hodně dlouho, nežli jsem ji dotáhl domů. Největší starost pak měla maminka. Pekla z ní různé kombinace jídla, nejčastěji karbanátky. Majoři k masu připíjeli denaturovaný líh. Nosili ho z nemocnice, tam se používal na rány. I mně občas nalili. Kýta byla velká, byla zima, a tak nám dlouho vydržela.

Jednoho rána se na našem dvoře objevil asi čtrnáctiletý ukrajinský chlapec s překrásným hnědým hřebcem. Hřebec byl vybaven plnou polní pro koně. Chlapec z koně seskočil a přivázal ho k plotu. Oznámil, že koně odcizil německému oficírovi, že ho předává, ale že je nutno dávat pozor, protože je kůň trochu divoký.

U nás ubytování majoři, zvěrolékaři, v divokosti koně neviděli problém. Jeden z nich, ten šikovnější, s úsměvem prohlásil, že koně hravě zkontroluje. Když chtěl na něj nasednout, kůň jej zuby strhl dolů. Po delším zápase se do sedla dostal, avšak nebyla to jízda, ale boj o život. Kůň skákal a snažil se jezce shodit. Majorovi se podařilo nějak sesednout a koně přivázat opět k plotu. Hřebec vytrhl kus plotu a s ním nějakou dobu běhal po vesnici. Později byl chycen a na dvou opratích odveden do nemocnice koní, tam jej vykastrovali a zavěsili do sítě. Na zkontrolovaného koně jsme se chodili dívat. Po vyléčení jej poslali na frontu.

Koně, které měli sovětští vojáci, se nau-

čili ledačemu. Například běhat do každého dvora. Byli to koně, se kterými vojáci jezdili z jedné usedlosti do druhé a zajišťovali pro vojsko ubytování, obživu a další potřebné věci, přitom příkrádali.

Koně naučeného běhat od jednoho dvora do druhého získal tatínkův bratranec Vladimír. Bydlel kousek od nás a měl v oblíbeně vodku, a když se jí napil a jel z Lucka domů, tak cestou navštívil všechny sousedy. Ležel na voze a nadával, nebo zpíval. Sousedé brali bič, koně popohnali k vedlejšímu stavení. Kůň vždy doběhl na dvůr a tam se zastavil. My jsme byli dvorem posledním.

Se strýcem Vladimírem se moji rodiče neměli rádi. On jim vyváděl ty nejhorší věci a byl v opilství protivný i agresivní. Když mi bylo asi pět let, zašel jsem za ním a věda, že má dobré sádlo, požádal jsem jej o namazaný krajíc chleba. Strýc mi namazaný krajíc chleba slíbil, ale s podmínkou, že musím vypít velký kalíšek samohonky. Vypil jsem kalíšek samohonky, snědl chleba a dostal chuť na další krajíc. Tak se vše opakovalo, až jsem zcela opilý padl nedaleko našeho domu pod zneškodněný tank. Našla mne tam sestra, když už se stmívalo, donesla mě domů a podle pachu poznala, co se stalo.

Neshody se strýcem došly tak daleko, že se otec ve velkém vzteku se rozhodl, že Vládiu zabije tloučkem na omračování prasat před porážkou. Strýc po konfliktu s matkou vyšel ven, a když procházel kolem stodoly, otec na něj číhal a byl připraven ho praštit. Strýce i tátu nakonec zachránila matka, která vystihla tátův záměr, a když napráhl k úderu, tak se mu zezadu na obušek pověsila.

Když jsme odjížděli do Československa, táta úlevně prohlásil, že je šťastný, protože bude mít od něho pokoj a nadosmrť se ho zbaví.

Avšak.

Usídlili jsme v podkrkonošském Pilníkově, kde ornice nebyla černá jako na Ukrajině, ale červená a plná kamení. Rodiče chodili po polích a plakali. Plakali nejen kvůli červené ornici, ale bylo jim smutno. V Pilníkově jsme byli jediní volyňští Češi. Otec se vypravil přes les do vedlejší nejbližší vesnice, do Kocelčova, a tam se začal vyptávat a zjišťovat, zda tam nejsou nějakí volyňáci.

Volyňáci tam byli. Strýc Vladimír se svojí rodinou! S velkou radostí se otec se strýcem objali a měli velkou radost ze shledání. Často a rádi se navštěvovali.

Václav Kulich
V Ostravě, 2010

Prosba pro přispěvatele

Tímto bych chtěla poděkovat všem, kteří posílají do Zpravodaje své příspěvky, ať již pravidelně do Společenské rubriky, nebo krásné články se svými postřehy, vzpomínkami či pozvánky na akce. Zároveň bych chtěla dodat odvahy všem, kteří váhají, zda nějaký příspěvek do Zpravodaje poslat. Za každý článek nebo pozvánku jsme velice vděční, a pokud místo dovolí, rádi jej otiskneme. Budu velice ráda, pokud budete psát i své dojmy z akcí, kterých jste se účastnili, třeba i z regionálních schůzí. Nejen redakci, ale i všechny čtenáře zajímá, co se v jednotlivých regionech děje, a co se plánuje. Jestli máte jen trochu možnost, prosím zasílejte své příspěvky přes e-mail. Bohužel po několika špatných zkušenostech s poštou, kdy odeslané dopisy nepřišly, a pošta se dlouhodobě nemá k nápravě, musím konstatovat, že pokud zašlete dopis poštou, nemůžu bohužel zaručit jeho otištění. Pokud nemáte počítač, zapojte děti či vnuky, kteří Vám jistě rádi pomohou. Zároveň jim tím přiblížíte i volyňskou tematiku.
Red.

Pozvánky

Pozvánka pro region Brno

Výbor regionu Brno srdečně zve všechny své členy a jejich přátele na jarní setkání, které se uskuteční 31. března 2017 od 13.00 hodin v salonku restaurace Rubín.

Doprava na místo setkání restaurace Rubín, Makovského nám.1: Hlavní nádraží – Česká: tramvají č. 12 (interval 5 min) – 3. zastávka Česká vystoupit a přejít na konečnou stanici trolejbusů na Žerotínově nám.(cca 15 m), trolejbus č. 34 směr Vychočilova a č. 36 směr Komín, 7. zastávka vystoupit na Makovského nám. Za zastávkou je výtah se skleněnými stěnami, vyjet do 1. podlaží a od výtahu přímo do restaurace Rubín. Cesta od nádraží trvá cca 20 min.

Za region Jan Pavlica

Setkání regionu Chomutov

Termíny setkání Regionu Chomutov v roce 2017 vždy od 13.00 hod.

1. pololetí 2017: 25. 1., 22. 2., 29. 3., 26. 4., 31. 5. a 28. 6.

2. pololetí 2017: Výroční setkání 15. 9., 25. 10., 29. 11., 20. 12.

za region Jaroslav Báča

Plán schůzí a akcí regionu Litoměřice v roce 2017

9. ledna – výborová schůze

4. února – 4. REPREZENTAČNÍ PLES

13. února – výborová schůze

13. března – výborová schůze

25. března – VÝROČNÍ ČLENSKÁ SCHŮZE

10. dubna – výborová schůze

8. května – KLADENÍ VĚNCŮ

15. května – výborová schůze

21. května – TEREZÍNSKÁ TRYZNA

12. června – výborová schůze

V červenci se uskuteční pietní akt v Žatci u památníku obětí v Českém Malína a u Památníku Libuše Mrázkové.

červenec–srpen – se výborové schůze nekonají

11. září – výborová schůze

30. září – POSVÍCENSKÉ SETKÁNÍ

9. října – výborová schůze

13. listopadu – výborová schůze

3. prosince – MIKULÁŠSKÁ NADÍLKA

11. prosince – poslední výborová schůze v roce 2017

Schváleno na výborové schůzi 12. 12. 2016
za region Daniela Zelenková

Setkání regionu Praha

Termíny setkání Regionu Praha v roce 2017 v hotelu Legie v 13,00 hod.

Poslední středa v každém měsíci.

1. pololetí 2017: 25. 1., 22. 2., 29. 3., 26. 4., 31. 5., 28. 6. 2017

2. pololetí 2017: 27. 9., 25. 10., 29. 11., 27. 12. 2017

Ing. Ludvík Engel – předseda

Pozvánka na konferenci

Společnost Ludvíka Svobody z.s. Vás zve na konferenci **Buzuluk, Sokolovo, Zborov výročí.**

Koná se dne 1. března 2017 v Konferenčním sále Domu armády Praha (Praha 6, Vítězné náměstí 4/684 – vchod z Buzulucké ulice).

Prezentace účastníků od 9:00 hod. a zakončení v 16:00.

Program:

-Paed. Dr. Jindřich Marek, VHÚ Praha: Odraz Zborova v II. odboji

-Plk.v.v., doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc, VHÚ Bratislava: 75. výročí vzniku první jednotky českosl. vojska v SSSR

-PhDr. Miroslava Poláková, Ph.D, Gymn. Uh. Hradiště, PEVŠ Bratislava: Legionář z Ruské fronty v 2. odboji na Velké Javořině -kpt.v.v. Ing. Milan Mojžíš, ČSOL: Sokolovo – jak to vlastně bylo u Sokolova

-Mgr. Dagmar Martínková, doktorandka PedF UK: Zborov – jeho význam tehdy a dnes

-Diskuse

Srdečně zvou pořadatelé

Pozvánka na Výstavu

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel Vás zve do Sokolova. Dne 1.–26. 2. 2017 se v sokolovském zámku uskuteční výstava Návraty volyňských Čechů. Koná se ve výstavním sále v prvním patře. Vstup je možný středa–neděle, 9–12 hod. a 13–17 hod. Výstava poté zamíří do Podbořan, kde bude k vidění od 2. 3. 2017 do 25. 4. 2017. Dne 2. března bude v 16.30 slavností venisáž a od 17. hod vystoupí s přednáškou o této výstavě naše předsedkyně Mgr. Dagmar Martínková.

Poté bude výstava umístěna v Parlamentu ČR jakou součást konference Příběh války a to 27. a 28. dubna 2017.

Srdečně zvou pořadatelé

Společenská rubrika

Dandovi z Volyně a jejich potomci, ozvěte se!

Pro potomky Alexandra Dandy hledám jakékoliv informace o životě rodu Dandů na Volyni. Podle seznamu reemigrantů se do Čech vrátilo asi osm rodin Dandových. Není vyloučeno, že všechny měly společného předka, který se vydal hospodařit na slovanskou Rus. Ozvěte se prosím na adresu: Ota Fabiánek, Pardubická 294, 407 47, Varnsdorf. Mail: ota.fabianek@seznam.cz

Blahopřání

Region Brno: V únoru oslaví 96 let paní **Emilie Urbanová** z Novostavců, nyní Svitavy, 87 let Mgr. **Stanislava Kounková**, rozená Vedralová z Budky Hlubinské nyní Pohořelice, 85 let Ing. **Miroslav Němec** z Lublinu nyní Brno, 80 let pan **Viktor Haken** ze Sklíně, nyní Moravský Krumlov, 75 let paní **Irena Kučerová** z Podcurkova, nyní Svitavy, 70 let pan **Ladislav Iránek** z Vojkovic, 65 let pan **Alexander Dufek** z Nivy Hlubinské, nyní Loděnice.

Za region Jan Pavlica

Region Broumov: V lednu 2017 oslaví 70 let paní **Jaroslava Kantoriková**, roz. Mendlíková z Českého Malína, nyní Broumov. O krutém osudu jejího tatínka a celé jeho

rodiny jsem podrobněji napsal před pěti lety ve Zvláštním vydání Broumovských novin. Když Jaroslava přijela v únoru 1947 do Čech, tak jí nebyl ani celý měsíc. Byla velice maličká, ale všechny útrapy přežila a dnes nám všem rozdává radost a optimismus. Jaruško, proto Ti přejeme i do dalších let pevné zdraví, štěstí, a aby tě neopustila ta tvoje veselá povaha.

Za region Alexander Stejskal

Region Domažlice: V únoru oslaví: 92 let paní **Anna Malá** z Ivaniče, nyní bytem Srby, 90 let pan **Bohumil Janča** z Holovni České, nyní bytem Město Touškov, 88 let Doc. PhDr. **Jaroslav Fiala**, Csc z Kupičova, nyní bytem Plzeň, 81 let paní **Bohumila Šorejsová** z Lucka, nyní Poběžovice, 87 let pan **Boris Červenka** z Dolinky, nyní bytem Plzeň. Jubilantům přejeme pevné zdraví, spokojenost a životní pohodu.

Za region Miloslava Chocholatá

Region Cheb: Omlouváme se za opomenutí a dodatečně blahopřejeme panu **Jiřímu Zahradníkovi** ze Straklova, nyní bytem v Chebu, který se v prosinci 2016 dožil 86 let. V únoru oslaví 80 let paní **Marie Hofraitrová** rozená Křížková ze Straklova, nyní v Chebu, 82 let pan **Josef Janatka**

z Novosilek, nyní v Chebu a 81 let paní **Evženie Šedivcová** ze Sofievky, nyní v Aši.

Pevné zdraví a životní pohodu jménem chebských krajanů přeje Libuše Pancířová

Region Chomutov: V únoru oslaví 85 let pan **Emil Nedbálek** z Dlouhého Pole, bytem Droužkovice, 83 let pan **Josef Řepík** z Českého Malína, bytem Praha, 88 let paní **Jiřina Vinšová** z Újezdu u Rovna, bytem Chomutov, 80 let paní **Vlasta Zapalačová** ze Sedmidub, bytem Jirkov.

Hodně zdraví a štěstí do dalších let přeje

za region Jiřina Kačerová a Josef Roller

Region Karlovy Vary: V našem regionu oslaví výročí tito členové: 80 let paní **Julie Dalecká** z Tandyskij, bytem K. Vary a 82 let paní **Tamara Ederová** ze Šepetovky, bytem K. Vary.

Všem uvedeným vše nejlepší, hlavně hodně zdraví do dalších let, za KV region přeje

Helena Horáková

Region Litoměřice: V únoru oslaví 88 let paní **Pavla Melničáková** z Volkovyjí, bytem Dobkovic, 89 let paní **Helena Šimová** z Hušče, bytem Trnovany, 94 let paní **Věra Suchopárová** ze Straklova, bytem Roudnice n. L. - naše čestná členka regionu.

Za region Litoměřice všem blahopřeje

Daniela Zelenková, jednatelka

Region Moravskoslezský: Svě životní jubileum v našem regionu oslaví: 60 let paní **Růžena Sokolová**, nar. v Bílovci, bytem Fulnek Děrné, 86 let pan **Blažej Bolf**, nar. Starojická Lhota, bytem Hukovice, 88 let paní **Ludmila Vacková-Hlaváčová** z Ulbárova, bytem Fulnek, 91 let paní **Helena Esterkesová** z Ledochovky, bytem Nový Jičín, 94 let paní **Slávka Gajdošíková** ze Slavuty, bytem Kokory.

Jubilantům přejeme vše nejlepší, do dalších let hodně zdraví a životní pohodu, za Moravskoslezský region
Zdenka Novotná a Marie Seitlová

Region Praha: V únoru oslaví 87 let paní **Pavlna Medunová** z Hulče, nyní Kladno, 81 let paní **Antonie Kadrabová** z Verby, nyní Praha 4, 75 let pan **Jan Toušek** z Hulče České, nyní Uhlířské Janovice. Všem jubilantům přejeme do dalších let stále zdraví a životní pohodu.

Za pražský region Ing. Ludvík Engel

Region Vyškov: V únoru oslaví 75 let pan **Jan Kočina** z Hrušvice, bytem Hlubočany, za region *Vyškov blahopřeje*
Václav Černý

Region Žatec: V únoru oslaví narozeniny v našem regionu tito členové: 93 let pan **Miroslav Bernart** z Teremna, nyní Volevčice, 92 let paní **Olga Černožská** z Podcírkovy, nyní Jablonec nad Nisou, 80 let paní **Halina Gažincová** z Krošny Č., nyní Žatec, 88 let paní **Irena Hanušová** z Omelanštiny, nyní Žatec, 83 let pan **Josef Lešák** z Novin Č., nyní Louny, 60 let Mgr. **Libuše Menclová** ze Žatce, nyní Žatec, 83 let paní **Jiřina Pešková** z Hrušvice, nyní Žatec, 88 let paní **Marie Ryšavá** z Kupičova, nyní Náchod, 81 let paní **Jiřina Sekretová** z Novokrajeva, nyní Žatec, 70 let Mgr. **Helena Součková** ze Žatce, nyní Kladno, 82 let paní **Jiřina Bránišová** z Vrby, nyní Očihov, 65 let paní **Marie Langmaierová** nyní

Príspevky na tisk

Důležité upozornění a prosba.

Aby částky, které posíláte na účet SČVP byly doplněny poznámkou o účelu platby. Zda se jedná o členský příspěvek, nebo příspěvek na tisk a jméno člena, abychom mohli určit dárci.

Děkují za pochopení

region Litoměřice: nejmenovaný dárci, Roudnice nad Labem, 200,-

Podbořany, 82 let paní **Miroslava Sybková** ze Sofievky, nyní Kryry. Přejeme hodně zdraví, štěstí, klid a pohodu v životě.

Za region Slávka Černá

Naše řady opustili

Dne 30. 12. 2016 zemřela ve věku 93 let paní **Melanie Tintěrová** ze Zavidova Č., posledně bytem Domov na Dómském pahorku v Litoměřicích.

Upřímnou soustrast rodině vyjadřuje za region Litoměřice Daniela Zelenková, jednatelka

V lednu 2017 zemřel v nedožitých 77 letech dlouholetý člen SČVP pan **Václav Šplíchal**, rodák z Kurdybaně na Ukrajině.

Upřímnou soustrast pozůstalým vyjadřuje za region Miroslav Neraď

V měsíci lednu opustil navždy naše řady ve věku nedožitých 83 let pan **Josef Zedník** z Mostu, rodák z Podhájců. Čest jeho památce!

Za výbor regionu Vlasta Holmanová

S velkou bolestí v srdci Vám sděluji, že dne 23. 12. 2016 ve věku 77 let zemřel **Jaroslav Florián**.

Renata Bartáková

S politování sděluji, že dne 3. ledna 2017 zemřela paní **Emilie Šimková** z Nového Malína.

Vladimír Šimek

Dne 30. 1. 2017 ve věku 68 let zemřela naše členka **Miluše Tomanová** roz. Maňhalová z Hlubočan.

Upřímnou soustrast celé rodině vyjadřují členové regionu Vyškov

Dne 29. 1. 2017 zemřela ve věku 92 let zakládající členka SČVP regionu Cheb a jeho první a dosavadní předsedkyně paní **Ludmila Mácová**. Pocházela ze Sofievky a vyrůstala v rodině Proškových jako nej-

region Praha: Vladimír Jeníček, Žinkovy, 100; Jan Toušek, Uhlířské Janovice, 300,-; Darie Saveláková, Krupka, 200,-; Anatol Kopista, Samšina, 100,-; Manželé Kolářovi, Praha, 400,-; JUDr. Václav Mastný, Praha, 100,-; Irena Mašková, Teplice, 100,-; Halina Hotovcová, Praha, 200,-; Vlasta Hrabáková, Praha, 200,-; Jiřina Janatová, Roztoky u Prahy, 300,-

region Moravskoslezský: Vilém Jersák, Hodoňovice, 500,-; Jaroslav Řehounek, Fulnek, 200,-; Anastazie Holčáková, Kunín, 300,-; Emil Malý, Studénka, 200,-

ladší ze šesti sourozenců. Její život ovlivnily všechny události, které se přes Volyň převálily, a které všichni dobře známe. V roce 1943 se provdala – manžel Alexander Loskot na počátku roku 1944 narukoval do války k čs. armádnímu sboru gen. Svobody. Z války se vrátil jako válečný invalida a společně s malým synkem přesídlili do vytožené vlasti. Do rodiny přibyla dcerka a zdálo se, že mladé rodině začíná na Podbořansku nový život. Ludmila byla pracovitá, plná elánu a nadšení, ovšem osud ji ani nadále nešetřil: manžel v důsledku válečných zranění zemřel a Ludmila zůstala sama s dvěma malými dětmi. S pomocí rodiny a přátel přesídlila do Chebu, kde se v roce 1954 provdala za současného manžela Jiřího Mácu, k dětem přibyl syn Jiří, rodina žila v lásce a porozumění. Po sametové revoluci za vydatné podpory svého manžela založila spolu s ThDr. Křivkou regionální organizaci SČVP v Chebu a stala se její předsedkyní. Do činnosti vložila veškeré své vlastenectví a nadšení. Její manžel „adoptivní Volyňák“ ji všemožně podporoval, v sídle jeho knihařské živnosti se uskutečňovaly schůzky. Všichni ji poznali jako nadšenou volyňskou vlastenku, dobrosrdečnou a upřímnou kamarádku, která dokázala písničkami ať českými, ukrajinskými, polskými nebo ruskými rozezpívat celé shromáždění. I další rány osudu - přežila oba své syny - nesla statečně, svou lásku přenesla na dceru, vnuky a pravnučky. Vysoký věk a podlomené zdraví ji poslední dva roky donutily k dožívání v sociálním ústavu, kde si ale stále zachovávala i díky každodenním návštěvám své rodiny úsměv a dobrou mysl. Chebští Volyňáci děkují své předsedkyni za dlouholetou obětavou práci pro SČVP, ale především se loučíme s milou a obětavou kamarádkou, kterou pro nás všechny byla. Zachovejme naší Lidě světlou památku a vzpomínejme na ni v dobrém.

Vladimír Zýval

region Žatec: Jiří Končický, Most, 200,-; Slávka Černá, Žatec, 200,-; Emilie Šimsová, Chrastánský, 500,-; Miroslava Šimsová, Chrastánský, 500,-

region Teplice: Irena Chýnová, Nová Včelnice, 300,-

region Rakovník: Ing. Václav Vohralík, Mutějovice, 300,-; Dana Hessová, Roztoky u Křivoklátu, 250,-

region zahraničí: na úhradu členského a příspěvek na tisk zaslala Jarmila Štátná, Berlín 2 000,-

Všem dárcům srdečně děkujeme Nečasová

Upozornění! Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha č. ú.: 252001907/0300 Československá obchodní banka a.s., Poštovní spořitelna, Rožtylská 1, 225 95 Praha. Dary můžete posílat na adresu hospodárky Sdružení: Marie Nečasová, Podhájek 68/V, 471 24 Mimoň, tel: 728 351 726, mail: m.necasova@seznam.cz. Prosíme, abyste neupomínali zveřejnění dárců a darů, zveřejňujeme je až po obdržení účetního dokladu. Peněžní dary neposílejte na adresu šéfredaktora. Změny v evidenci členství, adres, přihlášky nových členů, ukončení členství a dotazy zasílejte zásadně na adresu hospodárky. Děkujeme.

Vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřebu svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají autoři příspěvků. Vychází jako občasník. Číslo vydání 2/2017. Šéfredaktorka: Tereza Bártková. Jazyková korektura: Lenka Bílková. Příspěvky nejsou honorované, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte na e-mailovou adresu: zpravodajscvp@seznam.cz nebo na korespondenční adresu: Tereza Bártková, Dolnopolní 97, Brno 614 00. Tiskne: Neoset, Ke Březině 86, 142 00 Praha 4 – Písnice. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod ev. č.: MK ČR E 5901. Termín pro zaslání příspěvků do č.3/2017 je 28. 2. 2017. Stránky SČVP www.scvp.eu. Toto číslo vyšlo 7. 2. 2017.